

Dobar život

LIFESTYLE PORTAL

[Dobra priča](#) [Zdravlje & Ljepota](#) [Hrana](#) [Dom & Vrt](#) [Kamo ići](#) [Više...](#)

Početna / Dobra priča / Život / INKLUZIJA OSOBA S DOWN SINDROMOM (5):
Vršnjačka podrška prijateljima koji su po nečemu drugačiji u dječjem vrtiću
„Potočnica“

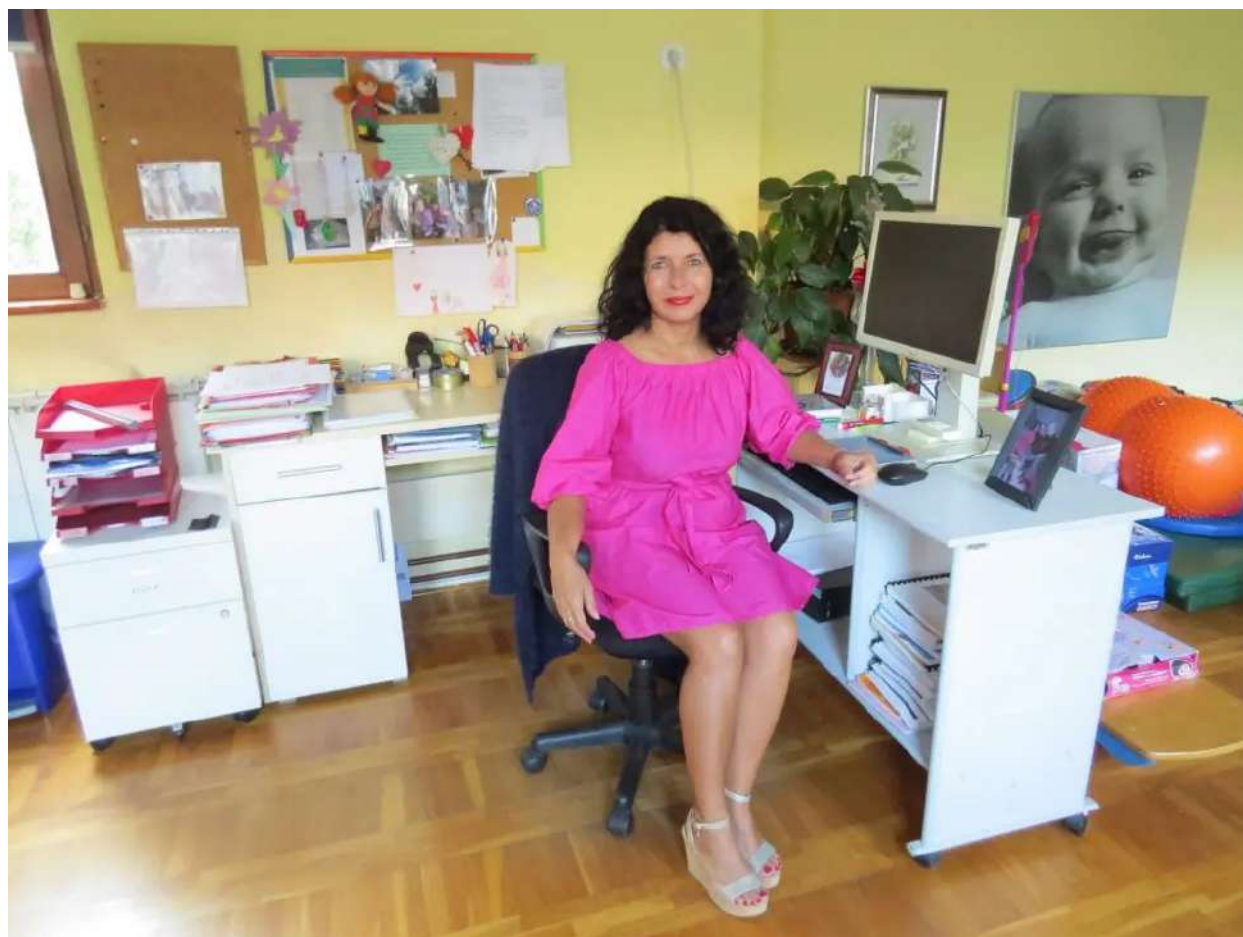
Objavljeno: 30. listopada 2023.

Ažurirano: 31. listopada, 2023.

INKLUZIJA OSOBA S DOWN SINDROMOM (5): Vršnjačka podrška prijateljima koji su po nečemu drugačiji u dječjem vrtiću „Potočnica“

U zagrebačkom dječjem vrtiću „**Potočnica**“ djeca s teškoćama ostvaruju osnovna prava svakog djeteta na druženje, igru i obrazovanje u svom prirodnom okruženju s ostalom djecom iz susjedstva, s Trešnjevke. A moto vrtića je misao A. G. Matoša: “Postati čovjek je ljepše nego postati kralj.”

Edukacijska rehabilitatorica Danijela Gros Popović svoj je radni vijek počela prije 25 godina u posebnoj skupini za djecu s motoričkim teškoćama koju je ovaj vrtić otvorio još 1998. godine, kao prvi takav program u redovnom vrtiću u Hrvatskoj, izvan specijalizirane ustanove. Nakon toga 2002. godine prvi u Hrvatskoj uveli su i program inkluzije djece s teškoćama u redovite skupine u vrtiću, čija je voditeljica.

Danijela Gros Popović, voditeljica programa inkluzije u dječem vrtiću Potočnica

Dobrobiti inkluzije i za djecu tipičnog razvoja i za djecu s teškoćama

Inkluzija odbacuje izolaciju i ignoriranje osoba koje imaju dodatne, drugačije potrebe i nastoji izgraditi zajednicu u kojoj ljudi brinu jedni o drugima. Inkluzija znači da se gleda prvenstveno osoba, a ne njena teškoća. U procesu inkluzije prihvaća se postojanje različitosti. Stav je da osoba zbog toga što je različita nije manje vrijedna nego je treba prihvatiti takvu kakva je, jer je različitost u sposobnostima potrebna, prirodna i poželjna.

Inkluzijom djece s teškoćama u dječji vrtić omogućuje im se da svakodnevnim boravkom u vrtiću i druženjem s vršnjacima stječu nova životna iskustva, u čemu su zbog svojih posebnih potreba često zakinuta. Na taj način jačaju pozitivnu sliku o sebi i o svojim mogućnostima, uviđaju da imaju više sličnosti nego različitosti u odnosu na svoje vršnjake i tako se pripremaju i za integraciju u redovni školski sustav.

Djeci tipičnog razvoja inkluzija djece s teškoćama u njihovu vrtićku skupinu omogućuje upoznavanje, prilagođavanje i prihvaćanje vršnjaka koji su po nekim potrebama, mogućnostima i ograničenjima drugačija od njih. Inkluzija ih uči toleranciji, empatiji i prihvaćanju različitosti.

Kabinet edukacijskog rehabilitatora i logopeda u DV Potočnica

Dijete ne mora biti potpuno samostalno niti pokretno da bi bilo uključeno u redoviti vrtićki program

– Svako dijete s teškoćama u našem vrtiću može biti uključeno u redovitu skupinu bez obzira na vrstu teškoće koju ima. Imali smo slijepo dijete, djecu s poremećajima autističnog spektra, s Down sindromom, s različitim komunikacijskim poteškoćama, s raznim veoma rijetkim sindromima, djecu s cerebralnom paralizom... tako da zaista možemo reći da imamo veoma bogato iskustvo uključivanja djece s teškoćama u naš vrtić. Dijete ne mora biti

potpuno samostalno niti pokretno da bi bilo uključeno u redoviti vrtićki program. Djeca s teškoćama imaju osobnu podršku, bilo da je to dodatni odgojitelj ili pomoćni djelatnik za njegu, skrb i pratnju, koji omogućavaju djetetu da sudjeluje u svakodnevnim aktivnostima skupine u koju su uključena – pojašnjava Danijela Gros Popović s kojom smo razgovarali u njenom prostranom kabinetu dobro opremljenom raznim didaktičkim pomagalicama prilagođenima djecu s različitim teškoćama.

Kako je naglasila, „Potočnica“ je jedan od rijetkih vrtića u Zagrebu koji nema zgrade na nekoliko lokacija, što im organizacijski olakšava rad jer je čitav stručni tim na raspolaganju na jednom mjestu, a čine ga pedagog, psiholog, zdravstveni voditelj, logoped i edukacijski rehabilitator. Gotovo skriven između zgrada blizu trešnjevačke tržnice to je veliki kompleks u kojem 90 zaposlenika skrbi o 336 djece.

Didaktičke igračke

Ove godine vrtić polazi 35 djece s različitim razvojnim teškoćama. U svakoj redovitoj skupini, uključivši i sportske skupine, uključeno je po dvoje djece s teškoćama. Po dvoje zbog toga jer su dosadašnja iskustva u provođenju programa u dječjem vrtiću „Potočnica“ pokazala da djeca sa sličnim poteškoćama znatno lakše prihvaćaju novu sredinu i program te da puno

lakše uspostavljaju komunikaciju i socijalne odnose s vršnjacima ako je uz njih prijatelj koji je isto tako po nečemu „drugačiji“. Djeca s teškoćama prate redoviti osmosatni program skupine u koju su uključena, uz individualizaciju sadržaja gdje se to pokaže potrebnim.

U posebnoj skupini je sedmero djece s većim teškoćama kojima je potreban odgojno obrazovni i edukacijsko rehabilitacijski individualni rad kao i fizikalna terapija, odnosno intenzivni individualizirani pristup.

– Za svako dijete s teškoćama koje je upisano u vrtić radimo procjenu može li biti uključeno u program inkluzije u redovitoj skupini ili će biti uključeno u posebnu skupinu. **Kad je riječ o djeci s Down sindromom**, ona se međusobno jako razlikuju. Ove pedagoške godine imamo jedno dijete s **Down** sindromom, a uključeno je u posebnu skupinu. U dosadašnjoj praksi većina djece s **Down** sindromom bila je uključena u program inkluzije, ali to ovisi o individualnoj razini funkcioniranja djeteta. Govoreći o djeci s Down sindromom po mom su iskustvu to jako topla i druželjubiva djeca, teže vršnjačkoj suradnji i rado se uključuju u igru, a djeca tipičnog razvoja vole s njima surađivati i komunicirati. Kod djece s **Down** sindromom široki je dijapazon poteškoća – od težeg funkcioniranja do vrlo neprimjetnog graničnog funkcioniranja u odnosu na tipični razvoj djece, tako da se oni jako lijepo mogu uključiti u redoviti program i zaista živjeti život kao i ostali njihovi vršnjaci – kaže Danijela Gros Popović.

Didaktičke igračke

Posebna skupina djece s teškoćama je samo arhitektonski posebna unutar vrtića, jer je prostorija u kojoj borave posebno uređena tako da zadovoljava njihove specifične potrebe.

– Ali oni su integrirani u vrtić tako da kao i sva druga djeca u vrtiću borave na zraku, prisutna su na priredbama, predstavama i na svim događanjima koja imamo. Uključena su u te aktivnosti zajedno s cijelim vrtićem. Mi smo 1998. godine krenuli prvo s tim programom, pa u tom prostoru imamo puno didaktičke opreme prilagođene djeci s motoričkim i senzoričkim teškoćama. U toj skupini je poseban tim: odgojitelj u programu, edukacijski rehabilitator i njegovatelj. U posebnu skupinu je uključena i vanjska suradnica, fizioterapeutkinja, koja svakodnevno dolazi. Ako dijete ima odobrenu fizioterapiju u kući, ono ju može obavljati u okviru programa u vrtiću. Djeca u posebnoj skupini imaju jednom tjedno i logopedsku terapiju. Cilj posebnog programa u vrtiću je maksimalno poticanje i stimulacija svih razvojnih područja kod djece.

Poticanje vršnjačke podrške u vrtićkim skupinama

Nakon upisa djece u vrtić počinje priprema skupina za inkluziju djece s teškoćama.

– Kod dolaska djeteta s teškoćama u neku skupinu, prije svega, pripremimo odgojitelja i stručno ga educiramo o potrebama djeteta. Upoznamo odgojitelja s načinom funkcioniranja tog djeteta, kako izgleda tipičan dan tog djeteta sa svim njegovim specifičnim potrebama koje bismo mi ovdje trebali zadovoljiti u okviru njegovog boravka. Kao edukacijski rehabilitator ja sam stalna podrška i odgojitelju i tom djetetu kao i dodatnom odgojitelju odnosno pomoćnom djelatniku za njegu, skrb i pratnju djeteta. Nakon toga s djecom u skupini odradimo senzibilizacijsku radionicu na način koji je prilagođen dobi djece i vrsti teškoća koje ima dijete koje nam dolazi u skupinu. Na primjeren način djeci objasnimo koja je to teškoća njihovog novog prijatelja i na koji način s njime mogu komunicirati i razvijati igru. Sav njihov interes potom se preusmjerava na to kako tom svom prijatelju u skupini pomoći odnosno kako biti vršnjačka podrška, što je jako bitno u našim skupinama – navodi Gros Popović te opisuje interakciju djece:

– Djeca vrtićke dobi najčešće bez predrasuda prilaze, komuniciraju i u igru uključuju i djecu s teškoćama. Nakon što zadovolje svoju prvu znatiželju pitanjima „Zašto ga mama nije naučila hodati?“ ili „Zašto ne može crtati kao ja?“, najčešće bez predrasuda prilaze, komuniciraju i u igru uključuju i djecu s teškoćama. Prilagođavaju igru i pravila igre, pojednostavljuju komunikaciju, bez nestrpljenja čekaju odgovor...

Sportska dvorana u DV Potočnica

Pripremljenost djece na uočavanje različitosti i na suradnju s osobama koje su različite

O tome da inkluzivni programi itekako imaju smisla i da su potrebni svjedoče i ankete koje se tijekom perioda provođenja programa inkluzije i integracije provode s djecom u vrtiću „Potočnica“.

– Anketirajući djecu o tome po čemu se od njih razlikuje dijete s teškoćom, recimo neko dijete koje je u kolicima, nikad nismo dobili odgovor koji bi se odnosio direktno na teškoću odnosno invaliditet djeteta. Nego dobijemo neke uobičajene odgovore tipa „Pa on ima plavu kosu, a ja imam smeđu kosu.“ To znači da teškoću odnosno invaliditet djeteta na percipiraju kao nekakvu prepreku za njegov svakodnevni život i boravak u vrtiću. Mislim da taj uspjeh možemo zahvaliti tome što je u našem vrtiću svim našim djelatnicima u svim skupinama, i stručnim suradnicima i tehničkom osoblju, prihvaćanje djece s teškoćama svakodnevni život. Naša djeca koja odlaze dalje u školski sustav

su jako dobro senzibilizirana i pripremljena na uočavanje različitosti i na suradnju s osobama koje su različite – kaže Gros Popović.

Prostrano igralište DV Potočnica

Prilagodba programa djetetu s teškoćom

Prilikom dolaska djeteta s teškoćom u vrtić, nakon perioda opservacije izrađuje se individualizirani program za to dijete u suradnji s odgojiteljem, koji će na temelju tog individualiziranog plana svoj dnevni plan i program rada u skupini prilagoditi djetetu s teškoćom.

– Nama se ne može dogoditi da nam je dijete s nekom teškoćom uključeno u skupinu, a da je izolirano od sadržaja koji se provodi. Upravo zato je djetetu potrebno osigurati podršku dodatnog odgojitelja ili pomoćnog djelatnika za njegu, skrb i pratnju koje će pružiti podršku djetetu gdje je to potrebno.

Podrška nije u tome da se sudjeluje u aktivnostima umjesto djeteta, već je usmjerena na to kako djetetu pomoći da se uključi u aktivnosti. Primjerice, ako se rade figurice od tijesta, a dijete ima poteškoće fine motorike, pomoći

će djetetu izraditi ju zajedno s njegovim ručicama. Nekad je djetetu dovoljno samo pokazati, ili mu dati verbalne upute kako se to radi, i biti uz njega da održava pažnju tako da otprati tu aktivnost. Ima djece s teškoćama koja u nekim situacijama ne mogu sudjelovati kao djeca tipičnog razvoja, ali uvijek radimo prilagodbu sadržaja tako da dijete, barem na neki način koji je njemu prihvatljiv, sudjeluje u tim aktivnostima. Prilagodba sadržaja proizlazi iz jakih strana djeteta i od njegovih interesa – pojašnjava edukacijska rehabilitatorica dječjeg vrtića „Potočnica“:

– Kada je vrijeme obroka i svi jedu, to će dijete možda trebati podršku pri hranjenju. Možda mu treba prilagoditi obrok tako da hrana bude usitnjena ili dijete možda treba adaptiranu žlicu, ali će imati obrok kao i sva druga djeca, sjedit će sa svom drugom djecom oko stola i objedovati s njima. Naravno, pri tome mi čitavo vrijeme radimo na djetetovim sposobnostima kako bi se što bolje osamostalilo što ovisi o razvojnim mogućnostima djeteta. Za to će trebati jedan duži period, ali naš je cilj da dijete postane što samostalnije i u hranjenju, i u oblačenju i u osobnoj higijeni. Na isti način pripremamo ih i za školu u predškolskom programu. Djeca koja su u inkluziji, u redovitim skupinama, osim što prate program skupine uz individualizaciju sadržaja, uključena su jednom tjedno i u individualni rad edukacijskog rehabilitatora i logopeda te su sustavno praćena. Cijeli stručni tim zajedno izrađuje individualni odgojno-obrazovni program za dijete i surađuje s odgojiteljem i roditeljem, tako da je i cijela obitelj uključena u naš program rada s djetetom.

Prilagođen stolac za dijete s teškoćama (lijevo)

Kadrovske, programske i materijalne pretpostavke za inkluziju u vrtiću

Da bi se mogao provoditi ovakav program, potrebno je osigurati kadrovske, programske i materijalne pretpostavke. Opremanje prostora sa specijalnim didaktičkim materijalima je neophodno, a svaka skupina koja ima dijete s razvojnom teškoćom mora imati svoj prostor opremljen s dodatnom opremom i materijalima – od senzoričkih igračaka do igračaka za razvoj fine motorike, prilagođenih stolica i ostale opreme i specijalizirane didaktike.

– Dogodi se da nekad otkrijemo razvojne teškoće kod djeteta koje je upisano kao dijete urednog razvoja, pa onda naknadno prilagođavamo program i nabavljamo dodatne materijale, sredstva i opremu da bi to dijete moglo što bolje razviti svoje potencijale u vrtiću. U našem radu imamo veliku podršku i Gradskog ureda za obrazovanje, sport i kulturu te isto tako i Ministarstva znanosti i obrazovanja. Program nadasve podržava naš ravnatelj dr. sc. Tomislav Ljutić, također po struci edukacijski rehabilitator, koji je vrlo angažiran u praćenju i vrednovanju ovih programa. U sklopu EU projekta „Malim koracima do prave integracije“ 2013. godine uspjeli smo u vrtić ugraditi i dizalo, tako da djeca s teškoćama kretanja mogu lakše doći do svojih prostora bez arhitektonskih barijera, te ih ne moramo prenositi više na

rukama na kat. Djeca našeg vrtića su sudjelovala u izradi slikovnice „Pauk Rozi“ koja je namijenjena djeci s teškoćama, kao rezultat senzibilizacijskih radionica dramske skupine. Također smo prošli za vrijeme projekta niz edukacija o primjeni alternativne i augmentativne metode potpomognute komunikacije te nabavili i niz pomagala za takav oblik komunikacije s djecom.

Pano s prizorom iz slikovnice Pauk Rozi

Roditelji djece s Down sindromom, kao i s drugim teškoćama, žale se da im dječji vrtići izvan Zagreba, a posebno u malim mjestima, odbijaju upisati djecu jer nisu adekvatno opremljeni za rad s njima. Program inkluzije i integracije kakav se provodi u dječjem vrtiću „Potočnica“ jedinstven je po svojim programima.

– Vjerujem da je glavna prepreka deficit kadrova, ali možda postoje i strahovi zbog nedostatka iskustva ili nedostatka znanja. Kad smo mi krenuli s ovakvim programima u praksi nam se vrlo brzo pokazalo da je veoma mala različitost djece s teškoćama u odnosu na ostalu djecu. Bitno je prilagoditi sadržaj i prihvatiti dijete, a ono nam onda zaista daje dvostruko više nazad – zaključuje Gros Popović.

Piše: Leon Tiska

Fotografije: Mladen Gerovac

Tekst je objavljen u sklopu projekta "Inkluzija osoba s Down sindromom u Hrvatskoj" uz potporu Agencije za elektroničke medije za kvalitetno novinarstvo.

Moglo bi vas zanimati:

**INKLUZIJA OSOBA S DOWN
SINDROMOM (2): „Rana**

**INKLUZIJA OSOBA S DOWN
SINDROMOM (1): "Sve što**

**INKLUZIJA OSOBA S DOWN
SINDROMOM (4): Zlatni**

**INKLUZIJA OSOBA S DOWN
SINDROMOM (3): Kiki putuje**